

کتابشناسی فهرست های انتشار یافته در ایران در سال ۱۳۸۲

فهرست های مربوط به مجموعه های داخل کشور

تهران - فهرست نسخه های عکسی کتابخانه مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی / نگارنده احمد منزوی - تهران: مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، کتابخانه، ۱۳۸۲، جلد اول = ۷۶۶ ص. شابک ۹۶۴-۷۰۲۵-۰۹-۲

مجموعه حاضر جلد اول از فهرست نسخه های عکسی کتابخانه اهدایی ابراهیمی کرمانی به مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی است. این مجموعه نفیس عکسی از روی ۸۳۶ جلد کتاب خطی و عکسی فراهم شده است و ۱۱۸۲ عنوان را در بر می گیرد. این فهرست بر اساس الفبای نام کتاب ها تنظیم شده است. پس از ذکر نام کتاب ابتدا مشخصات کتاب شناسی اثر نقل می شود و سپس به شماره ثبت نسخه و ویژگی های نسخه شناسی آن اشاره می شود. در بخش دوم فهرست، مجموعه ها به ترتیب شماره با ذکر اسامی رساله ها و مشخصات کلی معرفی شده اند. ضمن اینکه نام هر رساله یا اجزای مجموعه در ردیف الفبایی خود در بخش اول فهرست نیز آمده است. در پایان برای دسترسی سریع تر و آگاهی بیشتر مراجعان چند فهرست راهنما تهیه شده است که به ترتیب عبارت اند از: (۱) نگارندگان (۲) کاتبان (۳) کتاب ها (۴) کتاب ها بر حسب موضوع (۵) مهرها (۶) نام کسان (۷) جای ها (۸) دارندگان نسخه ها (۹) کتاب ها بر پایه زبان.

در انتها چند تصویر از برخی صفحات نسخه ها به نمایش در آمده است.

تهران - فهرست واره کتاب های فارسی / به کوشش احمد منزوی - تهران: مرکز دایرةالمعارف بزرگ اسلامی، ۱۳۸۱، ج ۷ و ۸. شابک ج ۷: ۹۶۴-۷۰۲۵-۱۰-۶-۶؛ شابک ج ۸: ۹۶۴-۷۰۲۵-۱۱-۴-۸

جلد هفتم و هشتم فهرست واره کتاب های فارسی شامل کتاب ها و رساله های فارسی

در موضوع عرفان است. این فهرستواره به معرفی کتاب شناختی کلیه کتاب ها و رساله های فارسی از قدیم ترین دوره تا پایان چاپ سنگی می پردازد. این فهرست بر حسب موضوع طبقه بندی شده و هر موضوع به ترتیب الفبایی نام اثر تنظیم گردیده و جلد هفتم و هشتم آن به موضوع عرفان اختصاص یافته است. در آغاز جلد هشتم، پس از مقدمه فهرست اختصارات منابع آورده شده است و در پایان آن نیز فهرست های راهنما شامل: (۱) نام نگارندگان؛ (۲) نام کتاب ها ارائه گردیده است.

قم - مخطوطات العربیه فی مرکز احیاء التراث الاسلامی / از احمد حسینی - قم: مرکز احیاء التراث الاسلامی، ۱۳۸۲، ش = ۱۴۲۴، ج ۲. شابک ۹۶۴-۹۳۳۰۷-۸-۷

کتاب حاضر فهرست نسخه های خطی عربی موجود در مرکز احیاء التراث الاسلامی است که در دو جلد به چاپ رسیده است. این فهرست بر اساس شماره ثبت (شماره مسلسل) کتابخانه تنظیم شده و بنابراین شماره هایی که در این فهرست نیامده مربوط به نسخه های خطی فارسی است. معرفی نسخه ها در دو بخش کتاب شناسی و نسخه شناسی انجام شده و در بخش کتاب شناسی اطلاعاتی مانند نام کتاب، موضوع، نام مؤلف، یادداشت کتاب شناسی، آغاز و انجام آورده شده و در بخش نسخه شناسی اطلاعاتی مانند نوع خط، کاتب، تاریخ و محل کتبت، تعداد برگ، اندازه (قطع) کتاب، جلد، آرایه ها، حواشی و یادداشت های افزوده ذکر گردیده است. در انتهای هر جلد فهرست الفبایی نام کتاب ها آمده و تصویر برخی از صفحات نسخه ها ارائه شده است.

قم - فهرستگان نسخه های خطی حدیث و علوم حدیث شیعه / مؤلف علی صدرایی خویی.

- قم: دارالحدیث، ۱۳۸۱، جلد اول = هفتاد و شش + ۵۵۴ ص.

شابک ۹۶۴-۷۴۸۹-۱۴-۵

فهرست حاضر حاصل طرح فهرستگان نسخه های خطی حدیث و علوم حدیث شیعه است که در دو مرحله: (۱) کتابخانه های داخل ایران (۲) کتابخانه های خارج از ایران، به اجرا در می آید. هدف از این طرح، چنانکه در مقدمه فهرست اشاره گردیده، از این قرار است: (۱) شناسایی نسخه های خطی موجود از آثار حدیثی شیعه امامیه؛ (۲) شناسایی آثار مفقود که نسخه های آنها تاکنون از دید محققان به دور مانده است؛ (۳) شناسایی آثاری که تاکنون به چاپ نرسیده اند؛ (۴) شناسایی نسخه های معتبر و ممتاز از آثاری که به چاپ رسیده اند؛ (۵) شناسایی حوزه های حدیثی در عصرها و شهرهای مختلف...؛ (۶) شناسایی کاتبان نسخه های حدیث و علوم حدیث؛ (۷) نمایاندن سیر تحول علوم حدیث با توجه به آثار بر جای مانده است.

این فهرستگان در ۱۶ جلد و در موضوعات مختلف حدیث و علوم حدیث به چاپ خواهد رسید و فهرست حاضر که جلد نخست این فهرستگان است به موضوع رجال و درایه اختصاص یافته و در دو بخش: ۱. درایه الحدیث شیعه و رجال شیعه تنظیم شده است. در آغاز فهرست پس از مقدمه و ذکر منابع و مأخذ، نام کتابخانه هایی که فهرست آنها مورد استفاده قرار گرفته آورده شده است.

تنظیم این فهرست، در ذیل هر موضوع، بر اساس الفبایی نام کتاب انجام شده است و در ذیل نام هر کتاب اطلاعات مربوط به شروح، ترجمه ها، حواشی و دیگر موضوعات جزئی مربوط به آن درج شده است. پس از نام کتاب، ابتدا اطلاعات کتاب شناسی اثر به اختصار آورده می شود و به چاپ کتاب و آغاز کتاب اشاره می گردد. در ذیل هر عنوان نسخه های موجود از آن اثر به ترتیب تاریخ تحریر نسخه ذکر می شود و در مورد هر نسخه، نام کتابخانه، نام شهر، نام کشور، شماره نسخه، مشخصات عکس ها و فیلم های موجود از آن در کتابخانه های دیگر، نام کاتب، تاریخ و محل کتبت، تعداد برگ ها و منابع استفاده شده ذکر می شود. در پایان هر جلد برای دسترسی سریع تر فهرست راهنمای نام کتاب های معرفی شده،

پدیدآورندگان و کاتبان تهیه شده است.
قم - راهنمای نسخه‌های خطی کتابخانه
 بزرگ حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره) /
 نگارش: میر محمود موسوی و حسین متقی؛
 زیر نظر سید محمود مرعشی نجفی. قم: کتابخانه
 بزرگ حضرت آیت‌الله مرعشی نجفی (ره)
 «گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی»، ۱۴۲۴ ق.
 = ۲۰۰۳ م = ۱۳۸۲ ش، ۵۱۱ ص = ج ۳
 شایک ۸-۱-۰۱-۱۸۱۷۹-۹۶۴

کتاب حاضر راهنمای جلد‌های ۲۱ تا ۳۰
 فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه آیت‌الله
 مرعشی نجفی است. این راهنما فهرست
 الفبایی عناوین و پدیدآورندگان جلد‌های
 مذکور را در برمی‌گیرد و در دو بخش
 جداگانه تنظیم شده است. عناوین و
 پدیدآورندگان نسخه‌های خطی که
 براساس اولویت آنها به سه بخش عربی،
 فارسی و دیگر زبان‌ها تفکیک شده است.
 در بخش عناوین، ابتدا عنوان کتاب سپس
 نام نویسنده و موضوع و شماره نسخه
 آورده شده است. در بخش پدیدآوران، نام
 مشهور پدیدآور، سپس آثار تألیفی وی
 همراه با موضوع و شماره نسخه ذکر
 گردیده است. لازم به ذکر است که در
 بخش پدیدآوران ترتیب الفبایی نام
 کوچک نیز لحاظ شده است.

قم - فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه بزرگ
 حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره) /
 به کوشش فهرست‌نگاران کتابخانه، زیر نظر
 حجت‌الاسلام دکتر سید محمود مرعشی. قم:
 کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله مرعشی نجفی (ره)
 «گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی»، ۱۴۲۴ ق
 = ۲۰۰۳ م = ۱۳۸۲ ش. - ص ج ۳۱.

این فهرست بخشی از نسخه‌های
 کتابخانه‌های شخصی مرحوم آیت‌الله
 شیخ محمدباقر بهاری همدانی و مرحوم
 آیت‌الله شیخ محمدامین صدر است و از
 شماره ۱۲۲۰۱ تا ۱۲۶۰۰ نسخه‌های خطی
 این کتابخانه را در برمی‌گیرد و شامل ۸۵۳
 عنوان است. روش نگارش فهرست مانند
 فهرست ج ۳۰ است. در انتهای فهرست
 نمایه الفبایی نام کتاب و نام مؤلفان و

تصاویری از برخی صفحات نسخه‌های
 معرفی شده ارائه گردیده است.

قم - نسخه‌های خطی، شروح و ترجمه‌های
 صحیفه سجادیه / سید محمد حسین حکیم. - قم:
 کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله مرعشی
 نجفی (ره) «گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی»،
 ۱۴۲۴ ق = ۲۰۰۳ م = ۱۳۸۲ ش، ۲۰۸ ص.

شایک ۹-۰۶-۸۱۷۹-۹۶۴
کاشان - «میراث ماندگار». (مجموعه شخصی
 افشین عاطفی). - شفاعت (نشریه)، سال ۳، ش
 ۱۹ و ۲۰ سال ۱۳۸۲، ص ۱۰-۱۳.

«میراث ماندگار» معرفی کتاب‌های
 خطی کتابخانه شخصی افشین عاطفی را
 در شهر کاشان در بردارد. در این فهرست
 ۵۰ نسخه خطی این کتابخانه به ترتیب
 الفبایی معرفی شده و در آن ویژگی‌های
 کلی نسخه‌ها شامل نام اثر، نام مؤلف، نام
 کاتب و تاریخ کتابت آورده شده است.

مشهد - فهرست میکروفیلم‌های کتابخانه
 دانشکده الهیات و معارف اسلامی مشهد / از
 محمود یزدی مطلق (فاضل). - آینه میراث، ج
 ۲۱، تابستان ۱۳۸۲، ص ۵۳-۶۴.

بخش سوم فهرست میکروفیلم‌های
 کتابخانه دانشکده الهیات دانشگاه فردوسی
 مشهد، که دو بخش پیشین آن در گذشته
 به چاپ رسیده است، از شماره ۱۲۷ الی
 ۱۵۰ را در بر می‌گیرد. در معرفی نسخه‌ها
 ابتدا نام کتاب، موضوع و زبان و سپس نام
 نویسنده اثر همراه با سال تولد و وفات وی
 و پس از آن خط و سال کتابت و نشانی
 نسخه‌ای که از روی آن فیلم تهیه شده و
 اندازه نسخه آورده شده است.

فهرست‌های مربوط

به مجموعه‌های خارج از ایران

قازان - فهرست نسخه‌های خطی کتابخانه
 دانشگاه قازان جمهوری تاتارستان، فدراسیون
 روسیه / به کوشش عنایت‌الله فاتحی نژاد (و
 دیگران). قم: کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله
 مرعشی نجفی (ره) «گنجینه جهانی مخطوطات
 اسلامی»؛ تهران: وزارت امور خارجه، مرکز
 استاد و تاریخ دیپلماسی؛ قازان: کتابخانه
 دانشگاه قازان جمهوری تاتارستان، ۱۳۲۴ ق =

= ۲۰۰۳ م = ۱۳۸۲ ش، ۵۲۰ ص.

وین - فهرست دست‌نویس‌های فارسی
 در کتابخانه ملی اتریش و آرشیو دولتی
 اتریش در وین / گردآورنده ایرج افشار. -
 تهران: مؤسسه نشر فرهنگستان؛ وین: فرهنگستان
 علوم اتریش، ۲۰۰۳ م = ۱۳۸۲ ش. ۳۳۶ ص.
 شایک ۱-۰۶-۶۷۵۸-۹۶۴ (مؤسسه نشر
 فرهنگستان) / شایک ۹-۰۶-۳۲۰۶-۷۰۱-۳
 (فرهنگستان علوم اتریش)

فهرست حاضر شامل دو بخش است:
 بخش اول، نسخه‌های خطی فارسی
 کتابخانه ملی اتریش را از شماره ۲۹۳۰ تا
 ۳۲۳۹ در بر می‌گیرد. این مجموعه که
 بین سال‌های ۱۸۶۸ تا ۱۹۹۴ در کتابخانه
 گردآوری شده و شامل ۱۷۰ نسخه و ۳۱۰
 عنوان است. بخش دوم، نسخه‌های
 خطی فارسی آرشیو دولتی اتریش را در
 وین که از سال ۱۸۴۳ به بعد برای این
 کتابخانه تهیه شده در برمی‌گیرد و شامل
 ۲۱ نسخه فارسی است.

این نسخه‌ها در دو بخش کتاب‌شناسی
 (متن‌شناسی) و نسخه‌شناسی معرفی
 شده‌اند و در پایان هر بخش نمایه‌هایی
 برای دستیابی آسان به اطلاعات
 فهرست، بر اساس شماره نسخه‌ها، تهیه
 شده است که به ترتیب عبارت‌اند از نمایه:
 (۱) نام کتاب‌های معرفی شده به خط فارسی
 (۲) مؤلفان / مترجمان / سراینندگان (۳) نمایه
 موضوعی (۴) نام کاتبان (۵) خطوط نسخه (۶)
 سال شماری کتابت (۷) محل کتابت (۸) نام
 مالکان (۹) مهرها براساس سجع آنها.

همچنین فهرست ترتیبی شماره
 نسخه‌ها براساس شماره قفسه، جدول
 آوانویسی و فهرست نام کتاب‌ها به خط
 لاتین، فهرست تصاویر نسخه‌ها و قطعه‌های
 خطوط با شماره آنها، از دیگر نمایه‌های تهیه
 شده برای این فهرست است. در پایان هر
 یک از بخش‌های این فهرست چند
 تصویر از برخی صفحات نسخه‌ها ارائه
 شده است.

اکرم مسعودی

دانشکده ادبیات، دانشگاه تهران